

Salamin Ferenc: Laudáció Kravár Ágnes építész, az MMA Építőművészeti Tagozat levelező tagja székfoglalójához

Kravár Ágnest az 1980-as évek közepe óta ismerem. Már akkor megragadott közvetlensége, derűje, a kiegyensúlyozottság és a vibrálás között egyensúlyozó egyénisége. Amikor megalakult a Makona Kiszövetkezet, éveken át mi, a következő generáció 15-20 tagja, Makovecz Imre mellett főleg Ágnestől tanultuk a szakma gyakorlatát, az építészeti gondolkodástól elkezdve a tervek előadásán, dokumentálásán, a szakágak összefogásán, a tárgyalások levezénylésén keresztül egészen a csomópontokig (Várlaki Erzsébet volt a másik tanítónk). Amúgy is sokat lendít az iroda tevékenységén és atmoszféráján, ha hölgyek is vannak a csapatban, főleg, ha a hölgy vidám személyiség és tehetséges is.

1990 körül mindketten eltöltöttünk néhány hónapot Eric Asmussen építészirodájában a svédországi Järnaban, a tengerparti öböl melletti elképesztően gyönyörű svéd tájban, nagyszerű építészek között, egy antropozófus tanárképző főiskola árnyékában. Én egy évvel később voltam ott és amikor az irodában Ágnes neve szóba került, mindenkinek felcsillant a szeme, mindenki mosolygott, és olyan történetek kerültek elő, amiktől nevetésre, vagy dalra fakadtak az emberek a sötétvörösre kent svéd faházban. Ezt a hatást én nem tudtam ottlétemmel felülmúlni. Azonban Ágnessel azóta is összekötnék láthatatlan szálak, az a mély benyomás, melyet az öreg Asmussen építész és a kollégák gondolkodása, életmódja, épületei hagytak bennünk.

Kravár Ágnes házaiból és személyiségéből árad a derű, a figyelmesség, a természetesség, a kedvesség. Házaira jó ránézni, vidám lesz tőle az ember, befogadók, körülölelik a látogatót, és mindenütt fel lehet fedezni bennük valami újat, valami egyedit. Mindig csodáltam azt a kompozíciós képességét, ami az egyediségbe, személyességbe úgy csempészi bele a racionalitást, az építészeti szerkesztést, hogy az természetes velejárója a háznak, nem feltűnő, és nem akar túltengeni benne. Ezt talán lehet női építészetnek nevezni, de ez a dolgok túlzott leegyszerűsítése lenne. Mert a női princípium magától értetődően van benne az épületeiben, nem tolakodón, és nem megkülönböztetően.

Ő az, aki az építész hölgyek között nem akar férfias építészetet művelni, túlzottan rideg, vagy racionális házakat tervezni. Átsüt épületein a gondolat- és érzelemgazdagság, a jól szerkesztett játékosság, a finom elegancia. Háza a

helyszínből és a funkcióból kiindulva jól telepítettek, a tömegalakítás jól használja a nagy formák és a kellő helyeken megjelenő hangsúlyos elemek váltakozását. Az alaprajzok logikusak és funkcionálisan szerkesztettek, a külső megjelenés szervesen tükrözi a belső elrendezést, a gondolati hierarchiát. Házai hordozzák a hely szellemét, a történeti összefüggések és a folytonosság alapvetéseit.

Több épületét tanítani lehetne az egyetemeken a jó tömegalakítás, a ritmus, a hangsúlyok, a megfelelő helyen lévő kiemelések, az arányos homlokzatképzés miatt. Építészetében továbbviszi Kós Károly, Makovecz Imre, és a szerves építészet gondolatait, de saját képére formálva, és ízig-vérig maivá téve. A szerves komponálás nála természetes és belülről fakadó karakter. Hogy csak egy példát említsek: az 1990 körüli tervezett és megépült soproni Domonkos udvar lakótömb olyan harmonikus egysége a soproni építészeti miliő folytatásának és egyben az új gondolatok megjelenítésének, amely egyedülálló. Az együttes természetességgel szervesül a város szövetébe és az utcaképbe, formálása egyértelműnek tűnik, de ugyanakkor olyan „kraváros” elemeket is tartalmaz, amiktől izgalmassá és felfedezhetővé válik.

És Ő az, akit „orvosságként kellene felírni” mélabús építészet ellen, házaiban harmónia, vidámság, a nőiesség érezhető jelenléte dominál. Sok évtizedes sikeres tervezői tevékenységét Makovecz Imre munkatársaként művelte több mint 15 éven át, majd harcostársként folytatta saját építészirodájával a Paralel, és a Kós Károly Egyesülés tagjaként. Munkássága közel negyven megvalósult épület és épületegyüttes, és további sok ház Mesterével közösen, számos terv és tervpályázat. Részt vett a Vándoriskola építész mesterképző munkájában több mint húsz éven keresztül, irodájában sok fiatal építészt tanítva, a szakmában elindítva. A szerves építészeti hozzáállást egyedi módon, saját formálásával átszöve, egy különös, pozitív attitűddel műveli.

Kravár Ágnes is végigjárta azt a belső átalakulást, ráébredést, az elvárt építészettől a Mester követésén át a saját hang kereséséig és megtalálásáig, melyet sokan megtettünk. Őszinte és jó történet ez, egy igaz emberi élettörténet, nem marketing és nem PR, hanem valós történet, amit átélt, és amiről be tud nekünk számolni.

Hallgassuk meg székfoglalóját!

2022. augusztus 29.

Salamin Ferenc